

ЗІСТОРІЇ КІНОТЕАТРІВ м.СУМИ

Близько 110 років тому відбулася подія всесвітнього масштабу - народився кінематограф. За час свого існування він дуже змінився й у цілому у світі і в Сумах зокрема. За сто останніх років сумчани рідко не відвідували кінотеатр [6, с.3]. Кіно з'явилося у місті на початку ХХ ст., і сумчани одразу ж заповнили перші «електротетатри» (так називались перші установки для перегляду кіно). Вони поширювались надзвичайно швидко. Наприклад, електротетатр «Цейлон» [1, с.А8].

Невдовзі в Сумах почали з'являтися приміщення VIP-класу («Люкс», «Ампір» і «Оріон»). Це був доволі вигідний бізнес і скоро електротетатрів стало шість. Електротетатри показували кіно вечорами з п'ятниці до неділі. Фільми тривали 15-20 хвилин, були німими, але супроводжувались «саундтреками», які «вживу» виконувались таперами-піаністами або навіть цілими оркестрами. За один сеанс публіка отримувала не один фільм, а декілька. Щоб їх було більше, фільми пришвидшували і, як писалось в «Сумском вестнике» за 1912 р., «картина мчалась з неймовірною швидкістю».

Одним з перших сумських кінотеатрів ХХ ст. був «Міраж» по вул.Воскресенська [4, с.А12]. У 1912 р. мешканці міста вже мали змогу переглядати фільми по вихідних. Центральним кінотеатром в Сумах вважався колишній «Оріон», який у 1917 р. новим власником був названий «Тетатром мистецтв», а невдовзі отримав ім'я Карла Маркса. Це двоповерховий у фасадній частині й одноповерховий на підвалі цегляний будинок ХХ ст., що збудований спеціально як зал громадських зібрань та кінотеатр. Будинок кінотеатру мав прямокутний вестибюль, квиткову касу, малу залу-вітальню та велику кінозалу для глядачів, яка мала окремих вихід на вулицю. Центр симетричного фасаду будинку тридільний та отинькований [5, с.69]. Центральна вісь будинку головним чином акцентована балконом і великим лучновим вікном горища. Особливу витонченість фасаду надають ліпні рельєфи - оточені вікном ліри в фільонках лопаток і гирлянди у фризі. Реконструкція будинку здійснювалася у 1933 р. [5, с.70]. Пізніше він став носити ім'я Тараса Шевченка. Неподалік знаходився кінотеатр «Хроніка». Він займав перший поверх будівлі, яку в 50-ті роки ХХ ст. знесли. У дореволюційні роки він називався «Ампір», потім йому присвоїли ім'я Ленінського Комсомолу.

Існував також літній кінотеатр біля входу до міського парку, який спершу був дерев'яним і називався «Люзія». Він також з'явився ще у дорадянські часи і був знесений після того, як поряд на початку 70-х років побудували літній кінотеатр «Луч».

Згідно з внесеними корективами революцією в 20-ті роки ХХ ст. у Сумах залишилось усього три кінотеатри. Ситуація залишалась майже незмінною аж до польоту славнозвісного Юрія Гагаріна, на честь якого в 1961 р. в Сумах було засновано кінотеатр «Космос».

Ще в 70-ті роки з'явилося кілька кінотеатрів, найпотужнішим з яких виявився «Дружба». Його зведення приурочили до 50-ї річниці СРСР. Офіційне відкриття відбулось 2 вересня 1972 р. Близько 100 тис. глядачів щомісяця відвідували цей заклад [2, с.А12]. Деякі фільми були настільки популярними, що могли їх показувати цілий місяць, а зал був заповнений. Незабаром СРСР припинив своє існування. Сумський кінематограф зробив майже те ж саме - більшість кінотеатрів було закрито, залишився лише кінотеатр «Дружба». Пізніше стали функціонувати ще декілька кінотеатрів (нових або відновлених).

В кінці 80-х - на початку 90-х років у Сумах з'явилося нове явище - відеосалони. Один із них знаходився у парку «Казка». По місту функціонувало багато подібних салонів [1, с.А8].

Нині діючих кінотеатрів у Сумах два «Дружба» та «Космос». Мешканці міста ходять на розрекламовані й не дуже високохудожні іноземні картини. Але кінотеатр залишається місцем, де можна культурно провести час, а фільми сприймаються цікавіше завдяки сучасним технологіям [6, с.3].

-
1. Фільм, фільм, фільм! // Данкор. - 2010. - 8 вересня. - №36(932).
  2. Суховій К. Минуте та майбутнє кінотеатру «Дружба» // Ярмарок. 2006. - 14 вересня. - №37(297).
  3. Геренко С., Геренко О. Земне тяжіння «Космосу» // В двух словах. - 2006. - 30 серпня. - №35(47).
  4. Тайна сумского сердца // Данкор. - 2010. - 13 жовтня. - №41(938).
  5. Манько М.О. Суми та сучасники у документах сучасників. Книга друга (1665-2008). - Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1» ТОВ, 2008. - 436 с.
  6. Куліш Ю. Фільм! Фільм? Фільм... // Сумщина. - 2007. - 31 серпня. - №97.